

РЖЕВ 1942г.

По бойните журнали на IR.58 и IR.18 от 6 I.D.

автор: стич

Материалът, който ще ви представя се отнася за слабо известните събития на Ржевско-Вяземският плацдарм през лятото на 1942г.-конкретно Ржевско-Сычевската настъпателна операция на РККА проведена на стика на левия фланг на Калининския фронт и десния фланг на Западния фронт. Интересното е, че погледа е през немската страна-материала е по извадки от бойните журнали на 58 и 18 пех. полкове от състава на 6 пех. дивизия на Вермахта.

ВЪВЕДЕНИЕ:

След пораженията на РККА под Харков, Воронеж и в Крим немските войски започват настъпление на юг-своля знаменит "марш към Персия", устремявайки се към долна Волга и Кавказ. По това време съветското военно ръководство счита/и не без основание/ за главно стратегическо направление-централното. На това направление главните събития се случават в района на Ржевско-Вяземския плацдарм, където още от януари се води Ржевското сражение.

Съсредоточавайки на левия фланг на Калининския и на десния фланг на Западния фронт голямо количество жива сила, огневи средства и бойна техника съветското командване планират овладяването на принципно важния отрязък от железопътното трасе Москва-Рига в участъка Погорелое Городище-Оленино. Към началото на операцията в нея участват 350хил. бойци от РККА, като в хода на операцията за два месеца са въвлечени общо около 1млн. От въздуха се прикриват от 1 и 3 ВА. Опирайки се на тази магистрала ставката на ВГК РККА разчита да нанесе поражение на групата армии Център на целия Ржевско-Вяземски плацдарм. Другата задача е да се овладее рокадата Вязма-Сычевка-Ржев или поне тя да бъде прерязана. Това безусловно би изменило цялостната обстановка на съветско-германския фронт и би облекчило положението на юг.

Сутринта на 30.07.42г. започва настъпление ударната групировка на Калининския фронт ,настъпваща към Ржев от север. Пет дни по-късно в бой встъпват армиите на Западния фронт, настъпващи към рокадата Вязма-Ржев от изток. Настъплението се води в условията на многодневен проливен дъжд и цялото пространство на сражението се превръща в блато. Задачата е не по-късно от 02.08.42г. войските на 30 А да овладеят гр.Ржев и ЖП гара Ржев. За целта в разпореждане на командарм 30 -Д.Д.Лелюшенко е ударната групировка на армията -три стрелкови дивизии и три танкови бригади, резерв - две дивизии и две танкови бригади, в ляво от ударната групировка настъпват две дивизии в първи ешелон и една във втори, отдясно настъпва дивизия с танкова бригада. Армията на Лелюшенко е попълнена по щата почти на 100%-нещо рядко за РККА по това време. За пример в 220сд има 14000бойци. В танковите бригади има по 50-70 машини -Т 34, МК III Валънтайн, МК II Матилда, КВ 1 и Т 70. Конев и Лелюшенко разполагат с около 300 танка и получават постоянно попълнения. Срещу тях генерал Шеел/от 10 авг. го сменя Модел/ разполага с 4-5 батареи самоходни оръдия. РККА настъпва при подавящо превъзходство в хора и техника.

Не претендирам, че това е истина от последна инстанция, но ще позволи по-добре да се оцени Ржевската битка - Schlacht um Rshew. Съхранил съм немските съкращения и обозначения.

ИЗЛИЗАНЕТО НА 6 ДИВИЗИЯ НА ПОЗИЦИИ СЕВЕРНО ОТ РЖЕВ

6 ID се намира в почивка и докомплектоване западно от Сычевка. От началото на съветското настъпление немското командване прехвърля резерви към Ржев. Съветските войски не успяват да пресекат рокадния път Вязма-Ржев.

30.07.1942г.

Частите на 6 ID получават заповед незабавно да се изнесат на ЖП гара Сычевка. Крайна цел на придвижването - Ржев. Марша е крайно усложнен от непрекъснатият проливен дъжд, който превръща ручейките в реки, а пътищата в блато. Транспортните средства закъсват в калта. Спасяват ни конете, но и са на края на силите си. С неимоверни

усилия, измъчени и мокри до кости бойците от IR58 и IR 18 успяват да изпълнят заповедта.

31.07.1942г.

Частите на дивизията от сутринта започват да пристигат в Сичевка. Гарата е подложена на непрестанна бомбардировка от руската авиация, но тя е ниско ефективна. Натоварването на подразделенията в ешелоните и изпращането им към Ржев преминава успешно. Първи тръгват щаба на дивизията и подразделенията за управление. В 11,30ч. в Ржев пристига 1 батальон на 58 пех. полк - I/58 в състав две роты с взвод 3,7см. Рак от ротата противотанкови оръдия 14/58 и едно леко полево оръдие 7,5 IG от ротата полеви оръдия на полка 13/58.

Към вечерта в града пристигат и другите подразделения на IR58, а също и II/18 също с взвод 3,7 Рак и леко оръдие. Щаба на дивизията вече е в Ржев. Помещава се във военното градче до аеродрума и вече е получил първата заповед от командването на корпуса - ген. Билер: през нощта да бъде закрит бреша образуван в отбраната на участъка Полунино-Грибеево и да унищожи руската пехота промъкнала се до железопътното платно Ржев-Торжок. С цел изпълнението на заповедта командира полковни Фурбах създава бойна група, в която влизат: малък полкови щаб, два батальона от 58 полк, две роты сапъори от 743 отделен сапъорен батальон Pi-Btl 743, неголям сборен отряд велосипедисти/атакува от Грибеево/. От Находов трябваше да дойдат две самоходни оръдия, но някъде се заблудиха и не дойдоха в изходния пункт. Към 24,00ч. групата излезе на изходните позиции с добра свързка и висок боен дух, но без самоходките и само с тези боеприпаси, които войниците носеха в себе си.

01.08.1942г.

Тъмна нощ с дъжд, студено. В 0,30ч. бойната група на полк. Фурбах започва атаката. Независимо от ужасното време заповедта е изпълнена. Линията на фронта е възстановена. Към сутринта тя минаваше по вис. 200, и северната покрайнина на Полунино, където се отбраняваха останките от AA256/256 разузнавателен дивизион/. На дясно в заблатената равнина се намира I/58. Остатъци от Pi Btl 743 се разполагат на около 1,5км. североизточно от Галахов. В резерв е бойната група на полка, 4та рота на IR58, полковите сапъори и разузнавачите. Щаба на полка е на 200м. източно от железопътното разклонение. Подразделенията, които приеха първия удар на русите/AA256 и PiBtl 743/ са много отслабени и се нуждаят от замяна. На позициите продължават да излизат подразделения от IR58.

IR 18 /полк. Беккер/ се намира в града и се подготвя да заеме своите позиции през нощта. През деня полка получава няколко различни заповеди за придаване в различно подчинение на II/58 и за насочване на отделни роты на различни участъци. Това говори за бързо променяща се обстановка.

III/58 дойде от Ржев и като премина през града се разположи североизточно по протежение на ЖП линията Торжок.

В течение на целия ден продължава много силния огън на руската артилерия и реактивните миномети по града и по цялата линия на отбраната. Гъст дим застила всичко наоколо. Съветските реактивни миномети дават залпове на групи от по 10, 20 и даже 50 установки. Енергично действа руската бомбардировъчна и щурмова авиация. Даже придвижването през града е опасно и съпроводено със загуби.

02.08.1942г.

През нощта II/18 смени останките от AA256 на позициите по северния и северозападния склон на вис. 200. Разузнавачите преминаха вдясно по северната покрайнина на Полунино. До обяд в района на Полунино руснаците се ограничиха с действия на авиацията.

13,50ч. Руската пехота с 2 тежки и 3 леки танка атакува позициите на II/58. Атаката е отбита със съсредоточен артилерийски и минометен огън.

14,30ч. Руснаците вкараха в действие тежката артилерия. Силния огън продължи до вечерта.

15,30ч. Постъпи донесение, че руснаците са отстъпили. Вечерта дойде заповед да заменим разузнавачите в Полунино. Трагична случайност: тежък руски снаряд попадна в група квартирмейстери от III/58, загинаха четиримата най-добри батальонни фелдфебели. На десния фланг руските самолети бомбардират градската горичка

настойчиво и безрезултатно. Едновременно руските гаубици водят безпокоящ огън по цялата линия на отбраната.

03.08.1942г.

През нощта III/58 зае позиции в Полунино , а също в ляво и дясно от него. Западния склон и гребена на вис. 200 бяха заети от I/18, а II/18 мина вляво - към Федорково. I/58 с труд подготвя отбрана по крайно заблатената равнина североизточно от Галахов. В бойния ред на батальоните заеха позиции полковите противотанкови и полеви оръдия, а също и рота от 256 противотанков дивизион и няколко оръдия от 49 зенитен полк. В района на Тимофеев-Галахово се намират брота от 49 зенитен полк и четири самоходни оръдия от 189 дивизион St. Gesch. Всичко това се прикрива от закрити позиции от 6 артилерийски полк. Бойците цял ден усъвършенстваха отбрана и отбиха няколко атаки на руската пехота.

04.08.1942г.

В първата половина на деня при Рамен, Коршунов и в "руската горичка" се наблюдава голямо движение, в това число и на танкове. Руснаците открито се готвят за голям щурм. 13,45ч. Налъот на руската авиация и голяма бомбардировка на позициите в Полунино. Едновременно руснаците откриват мощен артилерийски и минометен огън, който не стихва цял ден. Цялото пространство на полунинските позиции се покрива с дим и разриви на снаряди и бомби.

13,50ч. Под прикритието на огневи вал около 25-30 руски танка и голяма тълпа руска пехота се устремяват към позициите на 9 рота / 9/58) и левия фланг на 1/58. Движението на руснаците е затруднено от от калта, мините, инженерните заграждения и преградния огън.

14,30ч. Три танка все пак пробиха през линията на отбраната на 9/58, но като цяло линията на полунинската отбрана се държи добре. Натиска на руската пехота е подавен в близкия бой. С огъня на самоходните и противотанкови оръдия, а също и с действията на пехотата са унищожени седем Т34 и 2 КВ 1. Още 5 танка са повредени, но успяват да се оттеглят на собствен ход.

15,00ч. Десет танка с голяма тълпа пехота отново атакуват Полунино по десния бряг на р. Халинка. Два Т34 пробиха отбраната и единият от тях стигна до КП на I/18. Но и тази атака е отбита. Не голяма група пехота достигна до Полунино и там бяха избити. Останалите се окопават, старайки се да се укрият от огъня.

16,10ч. Като привлякоха подкрепления русите отново атакуват позициите на III/58 с плътни тълпи пехота при поддръжката на десет танка. Атаката е отбита с огъня на всички видове оръжия. Скоро атаката се повтаря и отново атакуващите са отхвърлени. През облаците дим се вижда как съветите на бегом привличат подкрепления, явно възнамеряват да продължат натиска и през нощта.

17,00ч. Една след друга три неуспешни атаки на руската пехота срещу северозападния склон на вис. 200. За руснаците този участък е съвършено непреодолим.

18,30ч. Два тежки танка разкъсаха отбраната в стика между 1/58 и 10/58. Ситуацията при блатото е остра и неясна. И двете роти понасят тежки загуби, убити са и двамата ротни командири. Заради тежките загуби този участък остана незает.

22,00ч. Две отделения от 11/58 са насочени на този участък. Но там вече се намират два тежки и пет леки танка на руснаците. По тях започнаха да водят огън противотанковите оръдия от 2/561 дивизион и 6 противотанкови дивизиона. Тези дивизиони бяха вкарани в боя още в средата на деня. Това е противотанковия резерв на корпуса. През целия ден съветите атакуват цялата линия на отбраната на 6 дивизия. Всички атаки са отбити, ужасен ден, големи загуби.

05.08.1942г.

Нощен бой на участъка на пробива. Сапъорите от 2 рота на 6 сапъорен батальон (2/Pi-Btl 6) се справиха с промъкналите се танкове. Единият е изгорен, а другия - обездвижен, но екипажа упорито стреля, а трети се оттегли. До разсъмване руснаците водят безпокоящ огън, тяхната шперплатова авиация безцелно бомбардира градския парк. Също толкова интензивно бомбардират града и особено мостовете на Волга. 03,00-04,00 Пехотна атака срещу 10/58, отбита. Интересно това закъснял опит да се възползват от успеха на танкистите ли беше или опит да ги спасят. Към 04,00 този натиск е отбит. От разсъмване до следобед - ожесточен артилерийско-минометен дуел.

17,00 На участъка на I/58 се появиха 12 танка с многочислена пехота ,която се придвижва пълзешком.
17,15 Единия от танковете е изгорен.
17,30 Руснаците стават и устремно атакуват позициите на I/58, но скоро са отбити.Едновременно 6 танка с пехота се устремяват челно към вис.200.Атакува отново и пехотата залегнала пред позициите на I/58.11 танка я поддържат с огън от място,но и тази атака се задавя.
18,40 Пред позициите на 10/58 с огъня на зенитната,самоходната и полевата артилерия са унищожени пет танка.
19,00 12 танка се събраха в група пред височина 200.Скоро под прикритието на плътен арт. огън и съпровождани от много пехота те се устремиха към височината.Пехотата бързо е унищожена с флангов огън от левия фланг на 9/58 и деснофланговата рота на I/58, но танковете упорито се придвижват напред и като водят огън по окопите от близка дистанция причиняват големи загуби.Скоро четири вече горят, три са повредени и един затъна в калта, а останалите се оттеглиха.Атаката е отбита, но опасността не е преминала.В това време на позициите на 10/58 започна нова атака от 13 танка с пехота.
20,10 Атаката е отбита с голям труд.Има загуби.След малко започва да затихва и артилерийския огън.

06.08.1942г.

03,15 Още по тъмно руснаците започнаха с атаките.На широк фронт гъсти вериги пехота с 4 танка атакува позициите на 10/58.
04,00 Пехота с 5 танка атакува 9/58.
06,00 Атаките са отбити.
08,15 Повторния натиск на пехотата срещу 10/58 е подавен с огън.
08,30 Танковете пред 10/58 се оттеглят назад.Лошото е ,че оцелелите пехотинци се окопаха на 100м. от нашия преден край.Ясно се вижда как съветите подвеждат танкове и пехота на левия бряг на Халинка и в "руската горичка".
12,15 Атака на 9 танка с пехота срещу десния фланг на 10/58 в направление на пътя за Коршуново.
13,00 Атаката на пехотата е отбита, но от "руската горичка" атакуват още 3 роты с танк.
14,10 Деветте танка стоят пред позициите на 10/58.Руската пехота прибягва през ручей в посока пътя.Заставяме ги да залегнат с огън.Незначителното разкъсване на отбраната е възстановено с контраатака.
15,30 Постъпва донесение за появата на два съветски батальона от посока Рамен.Това движение е накрито от огъня на нашата тежка артилерия.
17,00 Натиска на руската пехота се усилюва по цялата линия на отбраната на IR 58.Същото е и при I/18, но към 17,30ч. натиска е подавен с огъня на пехотата и артилерията.Въпреки това атаките продължават до свечеряване.Поддържани са от огъня на мощната и многочислена съветска артилерия.

07-09.08.1942г.

Пауза.настъплението на руснаците е спряно.Явно понесените загуби са притъпили настъпателните им възможности.Противника се ограничава с безпокоящ артилерийски огън.
На сутринта на 08.08. група за борба с танкове унищожи на позициите на 10/58 танка, който беше повреден там през нощта на 4/5.
Руснаците се окопават.На отделни участъци окопите им са съвсем близо до нашите.Нашите подразделения водят минни и инженерни работи.Разузнавателните групи докладват за непрестанен подвоз на резерви.Удивително е, че много придвижвания се извършват денем.От към Зубцово се чува силна канонада.От дивизията прехвърлиха на този участък лекия гаубичен дивизион на 6 AR.
От 18,00 на 09.08.42г. придвижванията се усилиха,чува се как през нощта съветските войски се придвижват на изходни позиции.

10.08.1942г.

04,30 Силен бомбен удар от руската авиация.Започна силен,барабанен огън от артилерията, минометите и "сталинските органи".Огъня продължи до 05,30 и се води по цялата линия на отбраната, а също и по тиловете.Лошо-огъня стана избиращелен, стрелят по разузнати участъци.

05,15 Започна атака на големи маси пехота и танкове от "руската горичка" в направление Федорково, вис.200 и Полунино До 06,00 тези атаки са отбити или подавени.Само,че танковете бавно се придвижват напред.Освен това се виждат много танкове на изходни позиции.

06,25 На позициите на 9/58 е ударен първия за деня съветски танк.

07,00 Руснаците концентрират огъня върху Тимофеево.Пехотна атака срещу 1/58, поддържат я 4 танка.

07,05 III/58 отби вече втора атака при това частично в близък бой.На участъка на батальона са унищожени 4 танка, а един сам затъна в капта.

07,40 Останките от пехотата се оттеглят, но между Халинка и "руската горичка" се събират свежи батальони.III/58 също докладва за поява на свежа пехота пред позициите,придвигват се пълзейки.

08,00 Нахлуването в стика между 1/18 и 9/58 е ликвидирано с контраатака.С огъня на маскираното 8,8см. зенитно оръдие на височината са ударени 1 KB-1 и 1 Т-34.Още един Т-34 е повреден от минометен огън.

08,30 Пробив на участъка на 9/58 , два танка мачкат с гъсеници позицията на ротата.До 09,00 атаката е отбита в кървав близък бой.Но на участъците на III/58 и 1/18 положението е много тежко.Руските танкове са вече на вис.200.

10,04 Поддръжка от Ju-87.Опитвайки се от първия заход да поразят руснаците, летците срешиха и бомбите паднаха на позициите на 9/58,въпреки,че подавахме сигнали с флагове и ракети.Една от бомбите попадна на КП на ротата, убит е командира на ротата и няколко войници.

10,45 Пробива на участъка на 9/58 е ликвидиран с контраатака на две самоходни оръдия и неголемия резерв пехота.Три руски танка - два Т-34 и един Т-70 са унищожени.Още три танка са унищожени на северния склон на вис.200.Полковите резерви са въведени в боя,други резерви няма.

12,00 Положението остава тежко.Съветската пехота от страната на Полунино атакува десният фланг на 1/18 ,минавайки през позициите на 9/58.На височината се води много тежък близък бой.Някои окопи преминават по няколко пъти от едни в други ръце.

14,00 Нова атака на юнкерсите, отново неточно.

16,00 Два танка са на позициите на 1/18.Обстрелват в упор амбразуриите и мачкат траншеите.

16,40 На позициите на 9/58 и 1/18 продължава тежкия пехотен бой.Руските танкове поддържат пехотата си с огън от близка дистанция.Два взвода от 2/ Pi-Vtl 6 са изпратени на височината на помощ на пехотата.Сапъорите решително контраатакуват и това дава резултат,повечето руснаци са унищожени, а оцелелите са отхвърлени.

17,40 Два свежи руски батальона подхождат към височината и атакуват,но натиска отслабва.Щурмовите оръдия не мърдат от височината и помагат много на пехотата.Нашата артилерия води непрекъснат преграден огън от всички цеви.

18,00 Мощната атака на юнкерсите прави опустошение в бойния ред на руснаците, но нов натиск на руските танкове срещу 9/58 води до големи загуби.Огъня на артилерията заставя танковете да се оттеглят.

18,45 Още една атака на руската пехота срещу позициите на 1/18 довежда до големи загуби в батальона, но въпреки това е отбита.

Огъня постепенно затихва.В дневниците са отбелязани големи загуби.А загубите на руснаците са ужасни.Само танковете, които са унищожени край Полунино са 25(в това число 3 KB-1 и 8 Т-34).Непрекъснатият 14часов щурм на руснаците беше неуспешен. През нощта на 11.08. на всички оцелели участници в боя бяха раздадени награди - щурмови нагръдни знаци на пехотата.

11.08.1942г.

03,00 Съветската пехота се опита отново да достигне вис.200, но беше отхвърлена с контраатака.

06,00 Бойното охранение пред участъка на 3/58 взе в плен петима руснаци с тежка картечница.

10,00 Започна силен артилерийски огън.Забелязват се придвижванията на руските танкове и пехота към изходните позиции.

10,50 Два руски танка преминаха през бойния ред на 9/58 нанасяйки и загуби, но бяха унищожени с огъня на ротата противотанкови оръдия.Усили се огъня на руската артилерия.

10,45 Руска пехота и танкове атакуват вис.200.Три танка преминаха през линията на отбраната.Силен огън се води по позициите на 10/58.Атаката едва е отбита с огъня на

всички видове оръжия.

12,45 Нова атака. От долчинката на Халинка руската пехота поддържана от танкове щурмува вис.200. Отбраната е затруднена от огъня на танковете. На височината се води тежък бой. Немската пехота не отстъпва, но и не може да отхвърли руската пехота, които вече са на височината.

14,10 Атака на Ju-87 по северния склон на вис.200 помага да бъдат отхвърлени руснаците.

14,50 Атака на Ju-87 пред позициите на 3/58. Руснаците понесат големи загуби.

13,00-15,15 Непрекъснато се води силен артилерийски огън по близкия тил на полунинските позиции. Щабната рота на IR 58 понеся загуби.

15,30 С огъня на 3,7см. зенитно оръдие е свален съветски щурмовик.

Огъня затихва, но руснаците открито подвеждат резерви. Изходните позиции на руската пехота са на 200-300м. от нашия преден край.

12.08.1942г.

03,00 Руснаците стоварват по цялата линия на отбраната и по типовете опустошителен артилерийски огън. Особено силна стрелба се води по Полунино.

03,35 Натиск на руската пехота по северозападния склон на вис.200. Атаката е отбита.

04,00 Нова атака срещу височината, този път от Халинка. Отново отбита. Но по пътя от Рамен се появява танк, който успя да достигне на 40-50м. от дзотовете и води огън по амбразуриите.

05,30 Мощен артилерийски и минометен обстрел на Федорково. Там отбиха многочислена пехотна атака. В 07,00 атаката беше повторена и отново отбита.

07,00-08,00 Руските танкове започнаха да използват тактиката на нальотите. Прикриват се недалеко в дупки и долчинки като в капонири. След това приближават близо до дзотовете, водят огън и отново се оттеглят за попълване на боекомплекта и се укриват от нашия огън. Примерно така са принудени да маневрират и разчетите на нашите огневи точки.

11,00 Усилване на огъня по Полунино. Под прикритието на този огън съветската пехота атакува северната покрайнина на Полунино, но скоро е унищожена с огън от картечиците.

11,50 Два танка се приближиха към позициите на 1/58 и водят огън по амбразуриите.

12,00-12,20 Руската пехота атакува височината от север. Същевременно повече от 1000 човека се опитват по долчинката на Халинка да пробият отбраната между 9/58 и 10/58. Тази атака продължава до 14,00 и в крайна сметка е подавена в много кръвав близък бой. Няколко пъти Ju-87 много удачно бомбардират струпвания на руска пехота / понякога по 800-1000 човека /.

В КТВ IR. 18 е записано, че около 80 руски танка поддържат с огън от място пехотата си. На други участъци от отбраната на вис.200 руската пехота нееднократно се опитва да се вклини в бойния ред.

15,00 Два танка с пехота пробиват бреш в отбраната на 9/58. Скоро танковете са унищожени. Пробива е ликвидиран с контраатака.

16,00 Батальон съветска пехота при поддръжката на танкове атакува бойния ред на 10/58. Атаката е подавена със съсредоточен огън, пехотата е унищожена.

18,10 Отново атака на пехота и четири танка, отново неуспешно.

През нощта започна бой при ЖП прелеза на отметка 195,5. Там проби неголяма група съветска пехота с два танка. Танковете / единия вечерта, а другия на сутринта / бяха унищожени, но пехотата, която през градската горичка се промъкна към тила на дивизията причини много неудобства. За ликвидилането на пробива бяха събрани всички, които успяхме да съберем южно от Полунино, най-вече разузнавачи АА6 и сапъори от P1Bt16.

22,30 Една от групите за борба с танкове в хода на непрекъснатите частни сблъсъци унищожиха танк близо до позициите на 1/58.

Коментар : Боевете в градската гора/парк са самостоятелна страница от историята на Ржевската битка. Тук и се отделя внимание доколкото става въпрос за десния фланг на полунинския блок, а и затова, че сражаващият се в гората II/428 IR от 129 ID е бил оперативен подчинен на 6 ID. Темата е за боевете за Полунино и вис.200, затова тук се оградявам с кратки бележки за действията южно от ЖП линията Ржев-Торжок.

13.08.1942г.

2,45 През нощта се чува шум от силен бой край Федорково. Нощна атака на съветски щурмови батальон срещу I/18 - отбита.

04,00 Ураганен огън от съветската артилерия и бомбардировка по цялата линия на отбраната от авиацията.

05,10 След арт. огън седем руски танка атакуват позициите на I/58, същевременно в оврага пред височината са се струпали около 20 танка и пехота.

06,00 Мощен удар на юнкерсите разбива руснаците още на изходните позиции. Пред позициите на I/58 с огъня на 8,8см зенитно оръдие бяха поразени три руски танка.

08,00 Нов удар на авиацията окончателно проваля планове на руснаците. Макар, че от нашите бомби ни се падна и на нас - на позициите на I/58 е унищожено 3,7 Рак, има убити и ранени.

12,00 Мощен артилерийски и минометен огън по целия участък на блока.

12,40 Пет танка пробиха през позициите на I/58. И петте са унищожени: два с огъня на противотанковата артилерия, два - на мини и един от бойците от групите за близка борба с танкове. Усложни се и обстановката около ЖП прелеза. В бреша между I/58 и Грибеево руснаците на бегом подвеждат подкрепления.

13,05 От същото място атакуват четири танка. Три са унищожени с огъня на щурмовите оръдия, четвъртия - от сапърите. Но като цяло положението пред градската горичка е силно усложнено. Там има пробив. Това е свързано с факта, че днес 220 с.д. на руснаците превзе блока Белково-Свинино и макар, че дивизията практически е унищожена, руснаците подвеждат нови сили и се придвижват напред. Над десния фланг на 6 ID надвисна сериозна заплаха.

14,10 Ju-87 отново бомбардират оврага пред I/58. Няколко бомби паднаха на позициите на I/58. На позициите на I/58 пехотинците унищожиха с ръчни гранати един танк. Вечерта и през нощта се води тежък бой за ЖП прелеза, който преминава от ръце в ръце. Там в боя въведоха I/451 IR от 251 ID, само че положението при отметка 195,5 остава крайно тежко.

14.08.1942г.

През нощта съветската пехота атакува на участъка в ляво в направление Федорково. Едновременно в дясно в градската гора се води пехотен бой. Русите с големи сили се промъкват в гората от страната на Бойна. Ние наричаме това място "градската гора", но това е по-скоро по навик, защото мястото е така пострададало, че гора трудно ще го наречеш. Към сутринта там събитията не се развиват в наша полза. Два пъти района е подложен на бомбардировка от Ju 88. На II/428 IR се отдава да се закрепят за отбрана по протежение на ЖП отклонението към аеродрома. Боевете в "гората" са непрекъснати.

15,50 Страшен огън от съветската артилерия и "сталинските органи" по цялата линия и особено по Полунино и вис. 200. Съветската авиация бомбардира и после поставя димна завеса.

16,00 Атака на пехота и танкове срещу позициите на I/18. големи загуби. Пробив. 6 танка се промъкнаха до Бердихин.

16,30 Мощна атака по целия фронт на IR 58. Позициите на I/58 са атакувани от 20 танка с огромно количество пехота. Срещу I/58 се движат 4 танка с пехота. Пехотата е спряна с огън, но танковете се придвижиха през позициите.

17,40 Тези танкове с много труд бяха унищожени край Галахов.

17,55 Пет танка пробиха отбраната на височината. Тях също с голям труд ги унищожиха на югоизточния склон артилеристите от PzJg Abt 6 и PzJg Abt 561.

18,00 Две пехотни атаки поддържани от два танка на участъка на I/58. Едновременно е атакуван и левия фланг на I/58. Атаките са подавени с огън.

18,15 Ju88 бомбардират руснаците в градската гора, където боя продължава. Част от бомбите са на позициите на II/428 IR, предизвиквайки загуби.

18,40 Множество пехота атакува челно позициите на I/58, друга група атакува от дясно по протежение на Халинка. Атаката се поддържа с интензивен огън на танковете. Огневите точки са подавени, телените и другите заграждения са разрушени. Руснаците завземат участъка на I/58. Контраатаката на резерва от III/58 не беше успешна. Остатъците от III/58 се окопават на запасна позиция на около 150м. южно от първата, прикривайки се от огъня.

Тежък близък бой в "градската гора". Съветската пехота отхвърли II/428 от ЖП разклонението.

23,10 При поддръжката на авиацията и артилерията резервната група на IR 18 с контраатака ликвидира пробива при Бердихин и възстанови линията на отбраната на полка, с изключение на вис. 200, където русите овладяха гребена.

15.08.1942г.

00,15 Нощен бой на участъка на I/58. Атакува пехота поддържана от танкове, които се приближиха плътно към линията на отбрана. Един танк с пехота на борта проби в посока Галахов.

00,45 Атаката е отбита.

03,00 Излизащият напред десен фланг на I/58 е отведен назад. Линията на отбраната е изравнена.

04,30 Пригответения на руснаците срещу I/58. Същевременно започна атака на пет танка срещу Полунино. Танковете се приближиха плътно до позициите, но нападението беше отбито с огъня на противотанковата и зенитната артилерия.

05,30 Авиацията бомбардира руснаците при ЖП прелеза. Не спира боя в градската гора. Там руснаците започнаха да преминават ЖП платното в направление югозапад.

06,40 Начало на много силен обстрел на Полунино от полеви и танкови оръдия. Продължава около половин час, нашата артилерия отвръща.

08,00 Руската пехота атакува северната покрайнина на Полунино. 15 танка поддържат атаката с огън от разстояние 1-1,5 км. Атаката е подавена с огън.

08,30 Контраатака на 3/18. Частично са възвърнати загубените вчера позиции. До това време с огъня на зенитната и противотанкова артилерия са унищожени 5 танка. През деня руската пехота непрекъснато пресича ЖП линията и се промъква към града, прикривайки се с градската гора. II/428 се оказва крайно тежко положение.

11,30 Контраатака на две щурмови оръдия и неговлям отряд пехота от IR 18. След половинчасов бой на вис. 200 си върнахме част от предишните позиции. Унищожени са 2 Т-34 и едно наше щурмово оръдие.

15,25 Контраатаката на II/428 достига до покрайнината на гората, обаче това не решава проблема с руската пехота разсеяна из цялата гора. Нашата артилерия непрекъснато води огън по източната покрайнина на гората.

16,00-16,20 При Полунино боя приема ожесточен характер. 6 ID насочва тук последните си резерви: взвод сапъори от 18 полк и взвод велосипедисти от АА 6. Руската атака е отбита, пробива е ликвидиран, но загубихме и последното щурмово оръдие, а пехотата и сапъорите понесоха големи загуби.

По цялото пространство пред полунинския блок руснаците открито се подготвят за нова атака, подвозват припаси и водят попълнения. Предните части и на двете страни в малки сблъсъци се опитват да подобрят позициите си. Води се безпокоящ артилерийск, минометен и снайперски огън. Бойците от 6 дивизия са пределно изтощени, понасяме огромни загуби. Резерви няма. Нито човешки, нито огневи. Снабдяването е крайно затруднено от непрекъснатия артобстрел и бомбардировки.

Но и положението на руснаците явно не е много по-добро. Загубите им в танкове са ясно видими - в полосата на отбраната е осеяно с разбити и изгорели машини. Перебежчиците говорят за огромни загуби, купища трупове застилащи околността. Попълнението, което получават руснаците се състои от необстреляни хлапаци. Войниците се намират в състояние на дълбока апатия. Управлението е много лошо, полевите командири са избити, а голямото началство не се показва. Съдейки по характера на атаките това прилича на истина.

Времето се затопли и над местността се носи ужасна смрад от хилядите трупове.

16.08.1942г.

През нощта - безпокоящ огън по полунинския блок.

03,15 Започва силен огън на съветската артилерия и танковете.

04,00 Започна атака на многочислена пехота срещу вис. 200 и Полунино. Танковете водят огън от близко разстояние. Същото се случва и пред I/58. Пехотата се унищожава от огъня на отбраната, но танковете не се оттеглят от първата линия, действайки с огън и гъсеници. По целия фронт - периодични залпове на "сталинските органи".

05,00 Шест танка пробиха до Галахов. С огън ги поддържа поне дивизион "сталински органи". Големи загуби, в това число и 5 ПТО.

08,20 Руснаците подвеждат към Полунино подкрепления. На всички участъци на блока се води огневи бой. Едновременно се води бой и в гората, артилерийски дуел през ЖП платното.

09,45 Ожесточена атака на съветската пехота срещу 7/428 както по фронта, така и от тила. Съветските танкове и пехота водят щурм на позициите на I/58. Положението там е

критично-почти не останаха хора. Няма връзка. Вижда се как седем танка мачкат позициите на две от ротите -1/58 и 2/58 с вериги. Бойните редове на пехотата така са се омесили, че артилерията не може ефективно да поддържа своите. Генерал Гросман отдаде заповед да се стои до смърт / втори път за една седмица!/.

12,50 Руската артилерия и особено реактивните миномети водят унищожителен огън по Галахов.

14,00 Организираме контраатака източно от Галахов със силите на бойна група от 58 полк, отряд новобранци и сапъорите от РiВtI 6. Съветския огън подавя контраатаката още в началото. Освен това нашата артилерия частично стреля по своите, от което сапъорите понасят загуби.

14,10 Опасна атака на съветската пехота от изток към Галахово по грешка е накрита и подавена от тяхната артилерия-неочакван подарък.

14,20 Щаба на III/58 води бой с танковете и пехотата на руснаците югоизточно от Полунино. Силен арт. огън по целия фронт. Едновременно се води бой по северната покрайнина на Полунино, в полосата на 10/58 и на вис. 200. Тежък бой на участъка на I/58. Връзка няма.

15,40 Два танка от участъка на I/58 се приближиха към Галахов. Ужасен огън!

17,15 Ожесточен огън в гората на участъка на 7/428. Нашата артилерия води огън по позицията на ротата, която по радиостанцията поиска огън с тези координати.

18,00 Руснаците се разпореждат на позициите на 1/58 и 2/58. Съветската пехота подавя точките с гранати и огън от автоматите. Танковете им помагат. Около 20 човека от 1/58 без заповед се оттегли в ляво, посока Полунино. 2/58 изглежда е изцяло унищожена.

18,35 Неочаквано затишие в "градската гора". На северния участък боя продължава.

19,00 Контраатаката на участъка на 1/58, в която вземат участие няколко десетки войници от различни подразделения има частичен успех. Танковете се отдръпнаха малко, но пехотата е редом.

20,00 Отново бой в гората, II/428 успешно контраатакува, но към полунощ руснаците отново го отхвърлят. Пехотния бой не спира, артилерията и минометите продължават огъня.

23,30 15 човека от 2/58 са успели да се оттеглят от предната линия. Всичките са с контузии, пределно изтощени, мръсни и изглеждат ужасно. Вечерта в окопите на цялата дивизия има малко повече от 1000 войници. В I/58 и в III/58 има по петдесетина войници. Оцелели са двадесетина противотанкови оръдия.

17.08.1942г.

На разсъмване добре се виждат приготовленията на руснаците за атака. Пристигат камиони и влекачи с припаси. Подвеждат резерви.

Води се вял минометен огън.

07,00 Мощен огън от тежка артилерия по Полунино, включват се и "сталинските органи". Под прикритието на обстрела започва атака на танкове и пехота срещу Полунино. Същото започва и при височината. Боя продължава три часа.

10,00 Атаката е отбита в близък бой, но след кратка пауза руснаците я продължават. Отново е отбита. Непрекъснато се води артилерийски дуел.

14,10 Следва мощна атака в междината между височината и Полунино. Успешно е подавена от нашия артилерийски огън. На участъка на I/58 руснаците осъществяват неголям местен пробив, който успяваме да блокираме. През нощта изтощените остатъци от I/58 са заменени от свеж батальон от IR 37- I/37 с четири противотанкови оръдия.

18.08.1942г.

04,00 Атаката на руската пехота източно от Полунино е подавена от арт. и минометния огън.

Пред Полунино руснаците не спират да подвеждат резерви. Някои от тях енергично се окопават на около 100 от предния край. В "градската гора" се води пехотен бой, който продължава до вечерта. Руснаците успяват да спечелят малко пространство на север от военното градче.

19.08.1942г.

В течение на цялата нощ продължи силния огън на руската артилерия по цялата линия на отбраната.

00,30 Атака на участъка на 9/58. Отбита.

04,00 Атака на пехотата на противника на участъка на I/37- разпръсната с артилерийски огън.
04,22 Съветската пехота и седем танка атакуват 9/58.Към 05,00 те се приближават съвсем близо до позициите, но после са отхвърлени с огън от всички видове оръжия.
07,00 Два руски тежки танка мачкат позициите на III/58 и I/18 на височината. Там се води и тежък пехотен бой.Този бой продължава до пладне.Нямаме никаква връзка.Всички опити за възстановяването и са неуспешни.
13,00 Същите два танка се разхождат из рuinите на Полунино и водят огън.Невъзможно е да се прецени къде минава линията на отбраната.
14,25 Идват още четири танка.И вис.200 и Полунино практически са заети от руснаците,но намиращите се там наши войници още стрелят.Руснаците прочистват и доунищожават останките от отбраняващите се.
15,05 Седем танка и пеота атакуват 2/37 и достигат до предната линия.
15,25 III/58 моли за помощ.Към Полунино насочвам 2 самоходни оръдия.Руснаците са на позициите на двата батальона III/58 и I/18, води се близък бой.
19,15 Прието е решение за контраатака от района на Тимофеев и Галахов, но силите на руснаците са толкова големи,че това ни се струва безнадежно.
21,35 Как-да е успяхме да възстановим линията на отбраната, тя сега минава по линията през средата на Полунино и по южния склон на вис.200.Вече по тъмно на полка дойде на помощ учебен батальон от Луфтваффе, той зае втората линия на отбраната.В сводките по радиото се говори за тежки боеве при Ржев,където особено се отличил героичният 58 пех. полк.Това много ободрява войниците.

20.08.1942г.

Нощта преминава удивително спокойно.Само на разсъмване има сблъсъци с руски разузнавателни групи в "градската гора".
от 04,00-05,00 Много силен огън на руската артилерия по позициите на II/428 в гората.
04,58 На височината с огъня на противотанково оръдие е унищожен руски танк.
06,40 В района на танковото гробище с огън от 7,5 le IG е повреден още един танк.
06,45 Под прикритието на мъглата руснаците разкъсаха линията на отбраната на I/37.Част от 1 рота се оттегли в ляво в разположението на 10/58.Скоро,след като получи подкрепление -взвод от бойната група на IR 18 батальона почна подготовка за контраатака привечер.
10,00 Силен огън от нашата артилерия громи руската пехота на изходните и позиции в северния край на Полунино.
10,35 Налъот на съветските шурмовици по бойния ред на I/37.
11,45 Опит на руската пехота да разшири пробива на участъка на I/37 е провален от огъня на нашата артилерия.
12,30 Руската пехота се концентрира на мястото на пробива.
15,15 Започва ураганен огън на руската артилерия по линията на отбраната на III/58 и Полунино.Ответен огън от нашата артилерия.
18,20 Атака на неголямо количество пехота към Полунино -отразена с контраатака.
20,15 Слаба атака на пехотата по десния фланг на I/37 - отразена с огън.Обаче руснаците на мястото на пробива вече са толкова силни,че контраатаката,която е набелязана явно не обещава успех.Щаба на дивизията моли корпуса за разрешение да отведе един батальон / I/37 /към линията ,идваща от отметка 189,7, която е по-къса и от това би следвало да се икономисат сили.
21,30 От щаба на дивизията постъпва заповед да се подготвяме за отход на линията Ной -Колберг.В това време съседа от дясно -256 ID на генерал Данхаузер е отстъпила на южния бряг на Волга.

21.08.1942г.

04,00 Силен руски огън по Полунино.Непрекъсната канонада през целия ден.
05,30 Нашата артилерия и авиация поразиха руската пехота още на изходна позиция пред II/428.
11,45 Около 300 руски пехотинци шурмуват Галахово /там са позициите на I/37 / по протежение на пътя.В "градската гора" се води силен бой с руската пехота.
12,30 Донесение от III/58 : на позициите са останали около 100 измъчени и контузени бойци.Спешно е необходима замяна.
12,45 В Полунино руската пехота прави опит да се придвижи напред.
13,00 Натискът на руската пехота в гората се прекрати под въздействието на силния

артилерийски огън. Някои атаки са отбити в близък бой.

15,00 Атаката на руската пехота през блатото северно от ЖП платното е подавена с артилерийски огън. Сред атакуващите са забелязани няколко жени.

17,15 Продължаващата от сутринта пехотна атака срещу Галахов е подавена със съсредоточен артилерийски огън. Вечерта и през нощта измъчените останки от III/58 са заменени от I/58, който получи попълнение от 250 млади и зле обучени войника.

Така завършва втория шурм на полунинските позиции. Той продължи 12 дни. На руснаците им се удаде да се закрепят на гребена на вис. 200 и на северните покрайнини на Полунино. Разбира се самото село отдавна го няма-наоколо е кратерен, лунен пейзаж.

На 22 и 23 август атаки няма. Само нарядко артилерията открива огън по отделни значими цели или води контрабатарейна борба. Копаят се окопи, минира се местността. Руснаците също се готвят за ново настъпление. Вечерта на 23.08. от II/428 съобщават, че на позициите си в "градската гора" руснаците пеят. Опитва подсказва: това значи, че утре ще има атака.

24.08.1942г.

04.00 По цялата линия на отбраната и по цялата и дълбочина руснаците водят страшен артилерийски огън. Едновременно и интензивна бомбардировка от въздуха. Само след няколко минути единствената ни връзка остава радиото. Под прикритието на огъня руснаците заемат изходни позиции за атака.

04,50 Мощни атаки по целия фронт при непрекъснат артилерийски огън. 8 танка с батальон пехота настъпват срещу позициите на I/37. 12 танка с батальон пехота настъпват срещу Полунино. Особено силен е удара срещу Федорково. Там срещу II/58 настъпват 60 танка и огромна маса пехота. Руската пехота атакува и в "градската гора". Поддържа ги многочислена авиация, която шурмува бойния ни ред на бръснещ полет.

06,45 Постъпват доклади за отбити атаки и почти веднага - за нови.

07,15 I/37 докладва за четири руски танка извадени от строя. Но от 18 полк идват тревожни съобщения. Там съпротивата ни явно е почти подавена. Руснаците са взели Федорково. 15 танка с пехота пробиват отбраната и се придвижват към Бердихин от северозапад.

09,05 Започват руски атаки от изток по протежение на ЖП платното. Там започна да действа съветски брониран влак. Не спират атаките и ужасния огън при Полунино и на участъка на I/37.

10,25 Нашата авиация бомбардира Грибеево и същевременно се опитва да поразии бронирания влак.

Критическа е ситуацията в полосата на отбраната на 18 полк. В това направление е насочен учебния батальон на Луфтваффе. Около обед руската пехота се втурна в Ковынево и напълно овладя района на Бердихин. Съветската пехота вече се намира недалеко от моста над Волга между Поздырево и Поволжие.

Остатъци от IR 18 още водят спорадична съпротива, но някои групи се намират вече в тила на атакуващите съветски войски.

12,35 Два танка са унищожени при ЖП платното, но атаките не спират. В ляво контраатакува батальона от Луфтваффе при поддръжка от няколко шурмови оръдия и руската пехота на тъпци се разбягва в посока Ковынево.

Към 13,30 Отбити са всички атаки при Полунино и на десния фланг. Но силния огън продължава. Силен бой се води при Ковынево. Там освен друго подразделения от 87 ID / ген. Рихтер / безуспешно се опитват да контраатакуват от запад пробиващите руснаци, едновременно с това отразяват силните им атаки по фронта. Там непрекъснато от въздуха юнкерсите поддържат слабите контраатаки на частите от 87 ID. Но въпреки това положението е много тежко.

17,00 Руснаците независимо от противодействието на Ju87 заеха Лазарево.

18,00 Отбити са руснаците от Лазарево при третата ни контраатака и при удачната поддръжка на бойци от 18 полк, които отстъпвайки от своите позиции внезапно атакуваха руснаците в тила.

Тежък бой на левия фланг на 6 ID, който продължава и при настъпването на тъмнината. Оцелелите бойци от 18 полк отстъпват от позициите си, на които останаха повечето им другари, но и повече от 20 унищожени съветски танка. В района на Лазарево, Ковынево, Бердихин също са унищожени около 40 танка. Съветската пехота понесе огромни загуби.

23,05 В тъмнината бойците от I/37 унищожиха северно от Галахов още един танк. През нощта II/18 заема окопите по линията Ной -Колберг. В батальона са останали 30 бойци. Успяхме да задържим линията на отбраната вкл. височина 200 и южно от нея до ЖП платното.

25 .08.1942г.

През нощта недалече от Галахов група бойци се взриви на наше минно поле. Загинаха двама унтер-офицери и 13 войници. Изтощени и контузени от многодневните боеве войниците в значителна степен са загубили предпазливост. През цялата нощ се води силен огневи бой, който продължава през сутринта и през целия ден. Руснаците понесоха много големи загуби и явно не могат да атакуват.

08,00 Четири танка с пехота неуспешно атакуват Галахов. Въпреки отбитата атака се вижда, че е безсмислено повече да се защитава тази позиция: тя се прострелва от три страни/почти и обкръжена/ и се снабдява по път, който се прострелва от всички руски оръжия.

16,30 Известно време на предната линия прекара фелдмаршал фон Клюге. Беше на КП на IR 58 и обяви благодарност на войниците и офицерите ,които се срежаваха за Ржев.

16,45 Пет танка с пехота разкъсаха бойния ред на втора рота 2/37 в направление Галахов,но групата пехота бързо беше унищожена, два танка бяха повредени, а останалите се оттеглиха.

21,00 Започва отход на позициите Ной-Колберг. Руснаците водят безпокоящ огън и по всичко личи, че не забелязват маньовъра.

Битката за Полунино свърши.

Цялото полесражение представлява страшна картина-от селата Федорково, Полунино, Бердихин, Тимофеево и Галахово не е останало нищо, те съществуват само на картата. Всичко е изорано от веригите на танковете и снарядните и бомбени ями, чак глината е ръждива на цвят. Навсякъде е засипано с купища гилзи, консервени кутии и сандъци, захвърлено строшено оръжие, бинтове и парчета от снаряжение, отломки от греди и парчета бодлива тел. Навсякъде има множество мини, в калта навсякъде има невзривили се бомби, снаряди и гранати. Корпусите на 150 разбити и изгорели танка струпани някъде на групи, а някъде-поединично ни дадоха повод да наречем това място Panzerfriedhof-танково гробище.

За четири седмици ожесточени боеве армията на Лелюшенко загуби повечето от първоначалния си състав и получавайки многобройни попълнения успя да се придвижи 4 км в дълбочина по посока Ржев , за да се изправи на 27.08.42г. срещу нашите позиции в околностите на Ржев.

Е П И Л О Г

От 27.08.42г. започват боевете непосредствено за Ржев,които продължават близо 6 месеца. През това време 87 ID се се оттеглила на десния бряг на Волга. Руснаците успяват да вземат неголям плацдарм при Знаменское и там се водят тежки боеве. Боеве се водят на запад и югоизточно от Ржев, където руските войски отчаяно се опитват да се задържат на десния бряг на Волга.

От 01.08. до 31.08. IR 58 дава следните загуби :

убити - 304

ранени - 993

безследно изчезнали - 174

В полка е имало ок.1700 човека, смятайки и около 300 човека новобранци и отпускарни .

IR 18 :

убити - 201

ранени- 684

безследно изчезнали -61

За съвременните историци и изследователи е съвършено необяснимо това,което се е случило през лятото на 1942 г. при вис.200 и Полунино. Това е единственият документиран случай от такъв мащаб през Втората световна война, когато бойните действия са се водили в духа на Първата световна война.

А неспечеленото настъпателно сражение е поражение,макар че това се премълчава в мемоарите на Жуков,Конеv и Лелюшенко.

Источники:

1. Г.Ландверман " 58 пехотный полк в летнем сражении за Ржев 1942г."
2. Хорст Гросман "Ржев - краеугольный камень Восточного фронта"
3. "Das Infanterie-Grenadier Regiment 18" E.H.Rhein 1993 Bergish-Gladbach